

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Errangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

24. juni 2002

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Indenrigs- og Sundhedsministeriets grundnotat vedrørende Kommissionens forslag til Rådets direktiv om kontrol med lukkede højaktive strålekilder, KOM(2002) 130 endelig.

P. H. Orskov

Til Folketingets Europaudvalg.**Grundnotat vedrørende Kommissionens forslag til RÅDETS DIREKTIV om kontrol med lukkede højaktive strålekilder.****KOM(2002) 130 endelig.****1. Resume**

Kommissionen har som supplement til det nuværende strålebeskyttelsesdirektiv fremlagt forslag til direktiv om kontrol med lukkede højaktive strålekilder - KOM(2002) 130 endelig - med henblik på at øge sikkerheden omkring brug mv. af sådanne strålekilder. De fleste af de opstillede krav i direktivforslaget er allerede gennemført i Danmark. Nye krav omfatter bl.a. etablering af overvågnings-, kontrol-, finansierings- og erstatningsordninger.

2. Indledning

Den 18. marts 2002 fremlagde Kommissionen forslag til direktiv om kontrol med lukkede højaktive strålekilder - KOM(2002) 130 endelig - med henblik på at øge sikkerheden ved brug mv. af sådanne strålekilder, herunder i videst muligt omfang at forhindre tab af kontrol mv. af strålekilderne samt begrænse skader fra strålekilder, som ikke længe er under fuld kontrol.

Ved en lukket strålekilde forstås et radioaktivt stof, som er indelukket i en inaktiv beholder af tilstrækkelig styrke til under normale forhold at forhindre spredning af det radioaktive stof. Lukkede radioaktive kilder, der kan være ganske små i fysisk størrelse, benyttes til en lang række formål i industrien, på laboratorier og sygehuse mv.

Ved en strålekilde, som ikke længere er under fuld kontrol, forstås en strålekilde, der ikke er underkastet kontrol, enten fordi den aldrig har været det, er blevet opgivet, er bortkommet, er blevet fejlanbragt, er blevet stjålet eller er blevet overdraget uden behørig tilladelse. Alvorlige ulykker med højaktive lukkede strålekilder, der har været uden for kontrol, har fundet sted i en række lande uden for Fællesskabet.

3. Retsgrundlag

Euratom-traktatens artikel 31, stk. 2, og artikel 32.

Vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet.

4. Formål og indhold

Rådets direktiv 96/29/Euratom (Strålebeskyttelsesdirektivet), som er implementeret i dansk ret, indeholder bestemmelser vedrørende sikkerheden ved fremstilling, anvendelse og bortskaffelse af lukkede strålekilder. Da lukkede højaktive strålekilder imidlertid kan være yderst farlige, har forslaget til direktiv om kontrol med lukkede højaktive strålekilder til formål at øge sikkerheden yderligere. En del af de bestemmelser, som er indeholdt i forslaget, er allerede af flere medlemsstater, herunder Danmark, indført i forbindelse med gennemførelsen af strålebeskyttelsesdirektivet. Forslaget vil udvide den mest effektive praksis i medlemsstaterne til at omfatte hele Fællesskabet.

Forslaget indeholder bl.a. bestemmelser, hvorefter brug af lukkede højaktive strålekilder forudsætter tilladelse, der kun må meddeles, hvis bl.a. visse sikkerhedsmæssige krav er opfyldt. Forslaget indeholder således bestemmelser vedrørende registrering, anvendelse og brug samt overdragelse af lukkede højaktive strålekilder.

Forslaget indeholder endvidere bestemmelser, der skal sikre finansiering af forsvarlig behandling (bortskaffelse) af lukkede højaktive strålekilder, som er taget ud af brug. Tilladelse til brug af lukkede højaktive strålekilder må således først meddeles, når en sådan finansiel sikkerhed foreligger. Herved sikres en forsvarlig håndtering af lukkede højaktive strålekilder f.eks. i forbindelse med konkurs. Afhængig af den endelige udformning af direktivet mv. vil indehavere af lukkede højaktive strålekilder derfor f.eks. skulle deponere et beløb svarende til den udgift, som indehaveren vil skulle afholde, når strålekilden tages ud af brug.

Endelig indeholder forslaget bestemmelser vedrørende ukontrollerede lukkede højaktive strålekilder, herunder bestemmelser som har til formål at minimere antallet samt sikre finansiering af oprydning, bortskaffelse og erstatning for helbredsskader. En minimering af antallet skal bl.a. ske ved overvågning og kontrol af steder, hvor ukontrollerede højaktive strålekilder kan forventes at fremkomme, f.eks. store skrotpladser og større metalgenvindingsanlæg, som benytter skrot, eller vigtige transitknudepunkter.

5. Nærhedsprincippet mv.

Forslaget er fremsat i henhold til Euratom-traktaten, hvorfor nærhedsprincippet ikke er relevant.

6. Udtalelse fra Europa-Parlamentet

Foreligger ikke på nuværende tidspunkt.

7. Gældende danske regler

Lukkede radioaktive kilder er reguleret gennem en række bekendtgørelser udstedt i medfør af lov nr. 94 af 31. marts 1953 om brug m.v. af radioaktive stoffer. Det følger af bestemmelserne i disse bekendtgørelser, at der skal indhentes tilladelse til anvendelse mv. af lukkede strålekilder, herunder højaktive strålekilder. En sådan tilladelse skal indhentes fra Sundhedsstyrelsen, Statens Institut for Strålehygiejne, der således løbende ajourfører et register over lukkede højaktive strålekilder, der på lovlig vis befinder sig her i landet.

Indenrigs- og sundhedsministeren er ved en tekstanmærkning til Finansloven bemyndiget til at afholde alle fornødne udgifter i tilfælde af ulykker i forbindelse med radioaktive stoffer.

8. Konsekvenser

De fleste af de opstillede krav i direktivforslaget er allerede gennemført i Danmark, hvorfor direktivforslaget alene vil indebære, at de allerede gældende bestemmelser, der er fastsat administrativt, skal ajourføres.

Direktivforslaget indeholder dog i forhold til gældende dansk ret et nyt krav om sikring af finansiering af forsvarlig behandling (bortskaffelse) af lukkede højaktive strålekilder, som er taget ud af brug. Implementering i dansk ret af denne del af direktivforslaget vil muligvis forudsætte lovændring.

Direktivforslaget indeholder endvidere i forhold til gældende dansk ret et nyt krav om sikring af finansiering af oprydning, bortskaffelse og erstatning for helbredsskader i forbindelse med ukontrollerede lukkede højaktive strålekilder. Implementering i dansk ret af denne del af direktivforslaget vil formentlig forudsætte lovændring samt muligvis en præcisering af anvendelsesområdet for den tekstanmærkning til Finansloven, som bemyndiger indenrigs- og sundhedsministeren til at afholde alle fornødne udgifter i tilfælde af ulykker i forbindelse med radioaktive stoffer.

Direktivforslagets bestemmelser om overvågning og kontrol af steder, hvor ukontrollerede højaktive strålekilder kan forekomme, kan afhængig af den endelige udformning mv. af direktivet betyde økonomiske udgifter for industrien og staten til anskaffelse og drift af måleudstyr mv.

Det er Indenrigs- og Sundhedsministeriets og Statens Institut for Strålehygiejnes vurdering, at en gennemførelse af det foreliggende direktivforslag vil bidrage til en bedre kontrol af lukkede højaktive strålekilder i Fællesskabet. Forbedringen af beskyttelsesni-

veuet i Danmark vurderes at blive marginalt, da hovedparten af direktivforslagets bestemmelser allerede er gennemført her i landet, da Danmark ikke vurderes at have problemer med forsvarlig behandling (bortskaffelse) af lukkede højaktive strålekilder, som er taget ud af brug, og da Danmark ikke skønnes at have problemer med ukontrollerede lukkede højaktive strålekilder.

Statens Institut for Strålehygiejne har i dag registreret cirka 3600 lukkede radioaktive kilder, hvoraf cirka 700 vil være omfattet af direktivforslaget. Cirka 350 af disse 700 lukkede højaktive stråleilder befinder sig på tre bestrålingsanlæg, hvor de anvendes i forbindelse med bl.a. strålesterilisering af medicinsk engangsudstyr.

9. Høring

Høring af berørte parter er under gennemførelse.

Der vil blive udarbejdet et supplerende grundnotat, når disse høringssvar foreligger.